

SAYI : 36311982-101.07.04-E.991

BAŞVURU NO : 2016/3251

KARAR TARİHİ : 09/02/2017

TAVSİYE KARARI

BAŞVURAN :

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE : 1) Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM)
2) Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuru, 3 üncü derece kadroda İl Planlama Uzmanı olarak görev yapmakta iken Kalkınma Ajansı'nda İş Kanuna tabi sözleşmeli personel olarak uzman statüsünde görev yapmaya başlayan başvuranın önceden almaya hak kazandığı hususi damgalı pasaportunun yenilenmemesinin neden olduğu mağduriyetin giderilmesi talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 8.8.2016

I. USÛL

A. Başvuru Süreci

1) Başvuru, ... tarafından e-başvuru yoluyla yapılmış ve 09/08/2016 tarihli ve 9063 evrak kayıt numarası ile kayıt altına alınmıştır. Başvurunun karara bağlanması için 28/03/2013 tarihli ve 28601

mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 41/1-a maddesi ve İmza Yetkileri Yönergesinin 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi uyarınca, başvurunun incelenmesine ve araştırılmasına geçilmiş, 19/10/2016 tarihli Ret Karar önerisiyle Kamu Başdenetçisine sunulmuştur.

B. Ön İnceleme Süreci

2) Yapılan ön inceleme neticesinde, başvurunun Kamu Denetçiliği Kurumunun görev alanına girdiği, başvuranın menfaat ihlali koşulunu taşıdığı, idari başvuru yollarını tükettiği, başvurunun süresinde yapıldığı ve diğer ön inceleme konularında da bir eksikliğin bulunmadığı, dolayısıyla da incelenmesine ve araştırılmasına engel bir durumun olmadığı tespit edilmiştir.

II. OLAY VE OLGULAR

A. Başvuranın Konu Hakkındaki Açıklamaları ve İddiaları

3) Başvuran ... tarafından yapılan başvuruda; başvuran önceden 3 üncü derece kadroda İl Planlama Uzmanı olarak görev yapmakta iken 5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanununun 18/3 üncü maddesine istinaden 08/10/2010 tarihli Bakanlık Oluru ile İçişleri Bakanlığı'ndan muvafakat alarak 15/10/2012 tarihinde ayrıldığı ve Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nda İş Kanununa tabi sözleşmeli personel olarak uzman statüsünde görev yapmaya başladığını, İl Planlama Uzmanı iken hususi damgalı pasaport aldığını ve süresi bitinceye kadar kullandığını, sonrasında Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünden hususi pasaportunun yenilenmesi (süresinin uzatılması) talebinde bulunduğu, Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğünün kendisine yeniden hususi damgalı pasaport vermekte tereddüt ederek EGM Pasaport ve Güvenlik Daire Başkanlığından bu konuda görüş istediğini, ancak istenilen bu görüşe olumsuz cevap verilmesi üzerine adı geçen İl Emniyet Müdürlüğü tarafından başvurusunun reddedildiğini belirterek idarenin sözcü işleminin iptalini ya da hususi damgalı pasaportunu yenileyebilecek başvuruyu yapabilmesi için genel bir düzenleme yapılmasını talep etmektedir.

B.İdarenin Başvuru Konusuna İlişkin Açıklamaları

4) Başvuru konusuna ilişkin olarak EGM 27/09/2016 tarihli ve 133303 sayılı yazısında; hususi damgalı pasaportların kimlere ne şekilde verileceğinin 5682 sayılı Kanununun 14/A ve 14/C maddesi ile Ek 4 üncü maddesi ve Pasaport Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelikte belirlendiğini, başvuranın, eski kurumu olan İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünün durumunu gösterir yazısı ile birlikte Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğüne hususi damgalı pasaport talebinde bulunması üzerine, adı geçen İl Emniyet Müdürlüğünün 04/01/2016 tarihli yazı ile EGM'ye görüş sorduğunu ve sorulan bu görüşe 12/05/2016 tarihli yazı ile olumsuz cevap verildiğini, başvuranın Dokuz Eylül Üniversitesi İ.İ.B.F Kamu Yönetimi bölümü mezunu olduğunu, ... kurum sicil numarasıyla Malatya Valiliği emrinde **3 üncü derece kadroda** 4 üncü derecenin 3 üncü kademesi aylık, emekliliğe esas ve kazanılmış hak aylığı ile İl Planlama Uzmanı olarak **görev yapmakta** iken **Bakanlık makamının** 08/10/2010 tarihli **muvafakat onayı ile** 15/10/2012 tarihinde görevinden ayrılarak **Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansına atandığını**, başvuranın Malatya İl Yazı İşleri Müdürlüğünde İl Planlama Uzmanı olarak görev yapmakta iken **Malatya İl Emniyet Müdürlüğünden ... veriliş tarihli ve ... No.lu hususi damgalı pasaport aldığının tespit edildiğini**, 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14/A maddesinde, **birinci, ikinci veya üçüncü derece kadrolarda çalışanlara veya bu derecelerin birinden emeklilik veya çekilme**

sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara hususi damgalı pasaport verilebileceğinin hükme bağlandığını, Kalkınma Ajanslarında görev yapanların hususi damgalı pasaport almaları yasal olarak mümkün bulunmadığından başvuranın belgeyi eski çalışmış olduğu kurumundan getirmiş olduğunun anlaşıldığını, başvuranın hususi damgalı pasaport talebinin yerine getirilebilmesi için 5682 sayılı Kanununun 14/A maddesi hükmünü taşıyor olması yanında fiilen görev yapıyor olması gerektiğinin değerlendirildiğini belirtmektedir.

C. Olaylar

5) Başvuran önceden 3 üncü derece kadroda İl Planlama Uzmanı olarak görev yapmakta iken Bakanlık Oluru ile İçişleri Bakanlığı'ndan muvafakat alarak Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansı'nda İş Kanunu kapsamında sözleşmeli personel olarak uzman statüsünde görev yapmaya başlamıştır. Başvuran, İl Planlama Uzmanı iken 27/09/2010 tarihinde aldığı hususi damgalı pasaportun süresi dolduktan sonra adı geçen Ajansta görev yaparken hususi damgalı pasaport almak için Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü'nden **-İçişleri Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünden aldığı yazı-** ile 24/12/2015 tarihinde talepte bulunmuştur. Adı geçen İl Emniyet Müdürlüğü başvuruna yeniden hususi damgalı pasaport vermekte tereddüt ederek EGM Pasaport ve Güvenlik Daire Başkanlığından 04/01/2016 tarihli yazısıyla görüş istemiş, ancak istenilen bu görüşe adı geçen Daire Başkanlığının 12/05/2016 tarihli yazısıyla olumsuz cevap verilmiştir. Bunun üzerine Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü de başvuranın talebini 20/05/2016 tarihli ve 217-534 sayılı yazıyla reddetmiştir. Sonrasında başvuru, idarenin hususi damgalı pasaportunun yenilenmemesi işleminin iptali ya da hususi damgalı pasaportunu yenileyebilecek başvuruyu yapabilmesi yönünde genel bir düzenleme yapılması talebiyle 08/08/2016 tarihinde Kamu Denetçiliği Kurumuna başvuru yapmıştır.

D. Kamu Denetçisinin Kamu Başdenetçisine Önerisi

6) Başvurunun çözümüne dayanak teşkil etmek üzere 02/09/2016 tarihli ve E.6574 sayılı yazı ile EGM Pasaport ve Güvenli Belge Daire Başkanlığından bilgi ve belge talep edilmiş olup, ilgili idare tarafından Kamu Denetçiliği kurumuna gönderilen cevabi yazı ve eklerine "İdarenin Başvuru Konusuna İlişkin Açıklamaları" bölümünde yer verilmiştir.

III. HUKUKİ DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

A. İlgili Mevzuat

7) **5449 sayılı Kalkınma Ajanslarının Kuruluşu, Koordinasyonu ve Görevleri Hakkında Kanunun "Kuruluş" başlıklı 3 üncü maddesinin son fıkrasında;** *"Ajanslar, tüzel kişiliği haiz ve bu Kanunla düzenlenmemiş bütün işlemlerinde özel hukuk hükümlerine tâbidir."*, **"Ajans personelinin nitelik, statü ve hakları" başlıklı 18 inci maddesinin üçüncü fıkrasında:** *Bu şekilde istihdam edilenler, ajanstaki görevleri sona erdiğinde, öğrenim durumları, hizmet yılı ve unvanları dikkate alınarak önceki kurumlarında kariyerlerine veya durumlarına uygun boş bir kadro veya pozisyona en geç üç ay içinde atanırlar ve herhangi bir işleme gerek kalmaksızın en geç bir ay içerisinde göreve başlatılırlar....Bu fıkra uyarınca önceki kurumlarına dönen kişilerin ajansta geçen hizmetleri kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinde değerlendirilir."*

8) **5682 sayılı "Pasaport Kanunu'nun "Pasaportların ve vesikaların nevileri, harçları ve bunları vermeye yetkili makamlar başlıklı 14/A maddesinin birinci ve ikinci fıkralarında;**

“Hususi damgalı pasaportlar; Türkiye Büyük Millet Meclisi eski üyeleri, eski bakanlar ile birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunan veya bu kadrolar karşılık gösterilmek veya T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilip emekli kesenekleri bu derecelerden kesilmek suretiyle sözleşmeli olarak çalıştırılan Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri ile birinci derece kadro ile emekliliğe hak kazanmış olan belediye başkanlarına; diplomatik pasaport verilmesini gerektiren vazifelerden başka herhangi bir resmi vazife ile veya kendi hesaplarına yabancı ülkelere gittikleri zaman verilir. Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu üyeleri için, T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilme ve emekli keseneklerinin bu derecelerden kesilmesi şartı aranmaz. Bunlardan emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara da bu nevi pasaport verilir.”, **14/C maddesinin birinci fıkrasında**; *“Hususi ve Hizmet Damgalı Pasaportlar: Talep edenin mensup bulunduğu makamın yetkili amirinin başvurusu üzerine İçişleri Bakanlığınca verilir,...”*,

9) 14/08/2014 tarihli ve 29088 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Pasaport Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik’in; “Tanımlar” başlıklı 4 üncü maddesinde; *“Bu Yönetmelikte geçen; ...s) Talep formu: Hususi...pasaportları alacak kişiler adına kurumlarınca düzenlenerek yetkili amir tarafından onaylanan belgeyi,”*, **“Pasaport müracaatlarının alınması” başlıklı 15 inci maddesinde**; *“...Hususi ve hizmet pasaportlarının müracaat işlemleri, yurt içinde sadece il emniyet müdürlüklerince...yapılır.”*, **“Pasaport müracaatında gerekli belgeler” başlıklı 16 ncı maddesinde**; *“Pasaport alacak kişinin bizzat müracaatı esastır. İlgiliden durumuna göre aşağıdaki belgeler istenir:... Diplomatik, hususi ve hizmet pasaportları için talep formu. ...”*, **“Pasaport müracaatına ve tanzimine ait usul ve esaslar” başlıklı 19 uncu maddesinde**; *“Kanunun uygulanması ile pasaport ve pasaport yerine geçerli belgelerin düzenlenmesine ait bu Yönetmelikte belirtilmeyen hususlar ayrıca Bakanlıkça çıkarılacak genelgeler ile düzenlenir. ...”*

B. Başvuru Konusuna İlişkin Uygulamalar

10) Anayasa Mahkemesi'nin 30/11/2007 tarihli E.2006/61 K.207/91 sayılı kararında; *“...5449 sayılı Yasa’yla kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşlarının temsilcilerinin katılımıyla yeni ve kendine özgü bir yapı oluşturulmasının, Anayasa’nın 166 ncı maddesi uyarınca Devlet’e verilen planlama görevi gereği, ulusal kalkınma planı ve programlarda öngörülen ilke ve politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgelerarası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak üzere teşkilat kurulmasına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Kalkınma ajanslarının tüzel kişiliği Yasa’yla belirlenmiş, tüzel kişiliğin kuruluşu ise Bakanlar Kurulu kararına bırakılmıştır. 26 adet Düzey 2 İstatistik Bölge Birimi esas alınarak Bakanlar Kurulu kararıyla kurulması ve kaldırılması öngörülen **kalkınma ajanslarının**, tüzel kişiliğinin niteliği Yasa’da açıkça belirtilmemekle birlikte, kurulması ve kaldırılması, kamu gücü ve yetkilerin kullanılması, usul ve ayrıcalıklar getirilmesi, gelirleri, merkezi idare ile olan bağlantıları göz önünde bulundurulduğunda **birer kamu tüzel kişisi olduğu kuşkusuzdur....”** şeklinde hüküm kurulmuştur.*

11) Danıştay 10 uncu Dairesi'nin 23/02/2007 tarihli, E:2004/13146, K: 2007/678 sayılı kararında; 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye (KHK) tabi olarak sözleşmeli statüde çalışmakta iken emekli keseneğine esas derecesi itibarıyla hususi damgalı pasaport almaya hak kazanan davacının, 4603 sayılı Kanun uyarınca İş Kanununa tabi personel statüsüne geçtikten sonra da, 5434 Sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun Geçici 192 ncı maddesi uyarınca

sosyal güvenlik yönünden Emekli Sandığı ile ilgilendirildiği ve hususi damgalı pasaport verilmesi istemiyle başvurduğu tarih itibariyle de bu ilgisinin devam ettiği ve sözleşmeyi imzalamadan önce de Pasaport Kanunundaki koşulları taşıdığına çekişmesiz olduğu, davacının Türkiye Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünde 399 sayılı KHK'ye tabi sözleşmeli personel olarak çalışmakta iken 19/03/2002 tarihinde imzaladığı hizmet akdi ile iş Kanununa tabi personel statüsüne geçtiği ve hizmet akdini imzaladığı tarih itibariyle emekli keseneğine esas aylığının, 1 nci derecenin 4 üncü kademesi olduğu anlaşıldığından; davaya konu işleminde hukuka uygunluk görülmediği, kendi kusuru olmaksızın görev yaptığı kurumun mevzuatındaki değişiklik sebebiyle istihdam şekli değiştirilen ve Emekli Sandığı ile ilgilendirilip, emekli kesenekleri halen emekli keseneğine esas aylığı üzerinden kesilen çalışanların durumunun; Emekli Sandığı ile ilgisi devam ettiği sürece tıpkı bu hakkın elde edilmesinden sonra emekli olan ya da çekilen Devlet memurları ve diğer kamu görevlileri gibi değerlendirilerek hususi pasaport alma hakkının korunması gerekmekte olup; **bu hakkın ilgililerin 5682 sayılı Kanununun 14 üncü maddesindeki koşulları sözleşmeyi imzalamadan önce taşımış olması şartına bağlı olduğu, bu durumda davacının hususi damgalı pasaport verilmesi istemiyle yaptığı başvurusunun reddine dair davaya konu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı ifade edilmiştir.**

C. Hukuk ve Hakkaniyete Uygunluk Yönünden Değerlendirme ve Gerekçe

12) 3 No.lu paragrafta açıklandığı üzere başvuranın, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi iken 2012 yılında 4857 sayılı İş Kanununa tabi "sözleşmeli personel" olarak 5449 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren Kuzey Anadolu Kalkınma Ajansına Bakanlık Oluru ile İçişleri Bakanlığından muvafakat alarak geçtiği, şikâyetçiye İl Planlama Uzmanı olarak görev yapmakta iken 27/09/2010 tarihinde hususi damgalı pasaport verildiği, pasaportunun yenilenmesi istemiyle yaptığı 24/12/2015 tarihli başvurusunun idarece 20/05/2016 tarihli yazıyla reddi üzerine de söz konusu işlemin iptali ya da hususi damgalı pasaportunu yenileyebilecek başvuruyu yapabilmesi için genel bir düzenleme yapılması talebiyle Kurumumuza başvuru yaptığı anlaşılmaktadır.

13) Kanunda belirlenmiş yetkili makamlarca verilen ve sahiplerine milli hudutlardan diğer ülkelere geçmeyi sağlayan ve geçilen diğer hudutta, milli hudutlar içerisinde kullanılan kimlik belgesinin yerini tutan belge şeklinde tanımlanan pasaportlar, 5682 sayılı Pasaport Kanununun 12 nci maddesine göre Diplomatik (Siyah) Pasaport, Hususi Damgalı (Yeşil) Pasaport, Hizmet Damgalı (Gri) Pasaport, Umuma Mahsus (Kırmızı) Pasaport ve e-Pasaport adı altında 5 gruba ayrılmaktadır.

14) Bu pasaportlardan, pasaport harç ücretinin ödenmemesi ve birçok Avrupa ülkesi ve diğer ülkelere vize şartı aranmaksızın seyahat avantajı sağlayan ve yeşil pasaport olarak da adlandırılan hususi damgalı pasaport, gerekli şartların taşınması kaydıyla Pasaport Kanununun 14/C maddesine göre, **talep edenin mensup bulunduğu makamın yetkili amirinin başvurusu üzerine** İçişleri Bakanlığınca, ayrıca aynı şart dahilinde İçişleri Bakanlığının muvafakatı ve Dışişleri Bakanlığının vereceği talimat üzerine, Türkiye Cumhuriyeti büyükelçilik ve elçiliklerince **verilebilmektedir.**

15) 5682 sayılı Pasaport Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 4, 15 ve 16 nci maddelerinde; **kurumlarınca düzenlenerek yetkili amir tarafından onaylanan talep formu ile il Emniyet müdürlüklerinden talep edilmesi kaydıyla** hususi damgalı pasaportların; birinci, ikinci ve üçüncü derece kadrolarda bulunan veya bu kadrolar karşılık gösterilmek veya T.C. Emekli Sandığı ile ilgilendirilip sözleşmeli olarak çalıştırılan **Devlet memurları ve diğer kamu görevlilerine verileceği belirtilmiştir.**

16) EGM 5682 sayılı Pasaport Kanununun 14/A maddesinde, *birinci, ikinci veya üçüncü derece kadrolarda çalışanlara veya bu derecelerin birinden emeklilik veya çekilme sebepleri ile vazifelerinden ayrılmış olanlara hususi damgalı pasaport verilebileceğinin hükme bağlandığını, başvuranın hususi damgalı pasaport talebinin yerine getirilebilmesi için 5682 sayılı Kanunun 14/A maddesi hükmünü taşıyor olması yanında fiilen görev yapıyor olması şartının aranması gerektiğini* belirtmektedir.

17) EGM her ne kadar yukarıda paragrafta yer verildiği şekilde gerekçe sunmaktaysa da yapılan inceleme ve araştırma neticesinde; *başvuranın emekli olmadığı ya da çekilmediği*, tam tersine Anayasa mahkemesi kararlarında *kamu tüzel kişiliğine haiz* olduğu vurgulanan *Kalkınma Ajanslarından birinde Bakan muvafakati ile çalışmaya başladığı*, diğer bir ifadeyle başvuranın 3. derece kadroda çalışmakta iken adı geçen Kalkınma Ajansına *Bakan muvafakatını alarak geçmek yerine emeklilik ya da istifa yoluyla geçmiş olsaydı* hususi damgalı *pasaportu yenilemeye hak kazanacağına açık olması, ayrıca* Kamu tüzel kişiliğine haiz kalkınma ajanslarında çalışmanın *5449 sayılı Kanununun 18 inci maddesi* gereğince iş mevzuatına tabi tutulduğu ve kişinin “sözleşmeli personel” olduğu, yine söz konusu madde de başvuranın eski kamu kurumuna geri dönme koşulunun bulunması ve geri dönmesi halinde ajansta geçen hizmetinin kazanılmış hak aylık derece ve kademelerinde değerlendirileceği *düzenlemesi karşısında, (Bknz, 7 No.lu Paragraf) başvuranın kamu göreviyle ilişkisinin tam olarak kopmadığının kabulünün gerekmesi ve son olarak EGM'nin* bilgi belge yazımıza istinaden Kurumumuza gönderdiği yazı ekinde yer alan “hususi pasaport talepleri” konulu *01/02/2001 tarihli* genel görüş yazısında kamu sermayesi payının %50'nin altına düşmesi ile özelleştirilen kuruluşlarda bulunupta daha önceki kurumlarında devlet memuru ya da sözleşmeli personel statüsünde istihdam edilenlerin 5682 sayılı Kanun kapsamına girip girmediklerine hususunda araştırma yapılması yönünde *görüşü mevcut iken kamu göreviyle bağı kopmamış olan başvuran hakkında herhangi bir araştırma yapılmadan yalnızca Kalkınma Ajansında çalışıyor olmasının gerekçe gösterilmesi hususları dikkate alındığında* başvuranın daha önceden gerekli şartları sağlayarak almaya hak kazandığı hususi damgalı pasaportunun süresi dolduktan sonra talebi üzerine EGM'nin görüşü üzerine adı geçen İl Emniyet Müdürlüğünce yenilenmemesi işleminin *hakkaniyet gereğince yerinde olmadığına karar verilmiştir.*

D. İnsan Hakları Yönünden Değerlendirme

18) Başvuranın talebinin T.C. Anayasasının 10 uncu Maddesindeki eşitlik ilkesi, 23 üncü maddesindeki seyahat hürriyeti, İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 13 üncü maddesi, İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 4 No.lu Protokolünün 2 nci maddesindeki Serbest Dolaşım Özgürlüğü ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 13 üncü maddesindeki etkili başvuru, 14 üncü maddesindeki ayrımcılık yasağı ve 17 nci maddesindeki hakların kötüye kullanımının yasaklanmasına aykırı davranıldığına ilişkin herhangi bir bulgu ve bilgiye rastlanılmadığı gibi başkaca insan hakları ihlali tespit edilmemiştir.

E. İyi Yönetim İlkeleri Yönünden Değerlendirme

19) Günümüzde demokratik, modern ve katılımcı yönetim anlayışında idarelerden sadece hukuka uygun hareket etmeleri değil aynı zamanda iyi yönetim ilkelerine de uygun işlem tesis etmeleri beklenmektedir.

20) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde " Kurum, inceleme ve araştırma yaparken idarenin, insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde; kanunlara uygunluk, ayrımcılığın önlenmesi, ölçülülük, yetkinin kötüye kullanılmaması, eşitlik, tarafsızlık, dürüstlük, nezaket, şeffaflık, hesap verilebilirlik, haklı beklentiye uygunluk, kazanılmış hakların korunması, dinlenilme hakkı, savunma hakkı, bilgi edinme hakkı, makul sürede karar verme, kararların gerekçeli olması, karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi, kararın geciktirilmeksizin bildirilmesi, kişisel verilerin korunması gibi iyi yönetim ilkelerine uygun işlem ve eylem ile tutum veya davranışta bulunup bulunmadığını gözetir ve iyi yönetim ilkelerine uyar." hükmü yer almaktadır. Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesinin 41 inci maddesi ve Avrupa Parlamentosu tarafından kabul edilen Avrupa Doğru İdari Davranış yasası gibi uluslararası mevzuatlarda da iyi yönetim ilkelerinin ne olduğuna ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

21) Başvuru kapsamında EGM'den istenilen bilgi ve belge talebine süresi içinde gerekli cevapların verilerek Kamu Denetçiliği Kurumuna gönderildiği, yine Kastamonu İl Emniyet Müdürlüğü tarafından başvurucuya *makul sürede, gerekçeli cevap verilerek bahse konu iyi yönetim ilkelerine uyulduğu*, ancak *karara karşı başvuru yollarının gösterilmesi ilkesine uyulmadığı görülmüş olup idarenin* bahse konu iyi yönetim ilkesine uyma konusunda bundan sonra *gereken özeni göstermesi beklenmektedir*.

IV. HAK ARAMA ÖZGÜRLÜĞÜNE İLİŞKİN YASAL MEVZUAT

A. Dava Açma Süresinin Yeniden Başlaması

22) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 17 nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre Kamu Denetçiliği Kurumuna dava açma süresi içinde yapılan başvuru, işlemeye başlamış olan dava açma süresini durdurmakta olup, anılan Kanunun 21 inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, bu tavsiye kararı üzerine otuz gün içinde herhangi bir işlem tesis edilmez veya eylemde bulunulmaz ise durmuş olan dava açma süresi kaldığı yerden işlemeye başlayacaktır.

B. Yargı Yolu

23) 2709 sayılı 1982 Anayasası'nın Temel Hak ve Hürriyetlerin Korunması Başlıklı 40 ıncı maddesinin ikinci fıkrasında, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." hükmü yer almakta olup, 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca ilgili idarenin işlemine karşı varsa arta kalan süre içinde **Kastamonu İdare Mahkemesi**'ne yargı yolu açıktır.

V. KARAR

Yukarıda açıklanan gerekçeler ve dosya kapsamına göre; **ŞİKÂYETİN KABULÜNE;**

Başvuranın süresi dolan hususi damgalı pasaportunun yenilenmesi talebinin reddi işleminin geri alınarak başvuran ile başvuranla benzer durumda olanların daha önce almaya hak kazandıkları süresi dolan hususi damgalı pasaportlarını yenileyebilmeleri için "Hususi Damgalı Pasaport Talep Formu" başta olmak üzere gereken düzenlemelerin yapılarak İl Emniyet Müdürlüklerine duyurulması hususunda **EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE TAVSİYEDE BULUNULMASINA,**

6328 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, Emniyet Genel Müdürlüğünce bu karar üzerine tesis edilecek işlem ya da tavsiye edilen çözümün uygulanabilir nitelikte görülmediği takdirde gerekçesinin otuz gün içinde Kurumumuza bildirilmesinin **zorunlu olduğuna**,

Bu kararın **BAŞVURANA** ve gereği içinde **EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE** tebliğine,

Türkiye Cumhuriyeti Kamu Başdenetçisi'nce karar verildi.

e-imzalıdır

Şeref MALKOÇ
Kamu Başdenetçisi